

ELEKTRON HUKUMATDA OCHIQ MA'LUMOTLAR VA UNI BOSHQARISH

Ibrohimov Ozodbek Farxod o'g'li

Toshkent davlat yuridik universiteti,
Ommaviy huquq fakulteti, 2-bosqich talabasi
E-mail: oibroximov55@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada elektron hukumat tizimida ochiq ma'lumotlar institutining huquqiy maqomi, boshqaruv mexanizmlari va amaliy tatbiqi atroflicha tahlil qilinadi. Ochiq ma'lumotlarning davlat organlari faoliyatining ochiqligi va shaffofligini ta'minlashdagi roli, ularning milliy va xalqaro normativ-huquqiy bazasi hamda ma'lumotlarni boshqarish jarayonidagi samaradorlik masalalari ko'rib chiqiladi. Maqolada elektron hukumat doirasida ochiq ma'lumotlarni tashkil etish va boshqarish bilan bog'liq muammolar, xalqaro tajribalar va O'zbekiston Respublikasi qonunchiligidagi mavjud mexanizmlar tahlil qilinadi. Shu bilan birga, ilmiy-amaliy tavsiyalar va strategik chora-tadbirlar orqali ochiq ma'lumotlar ekotizimini rivojlantirish imkoniyatlari yoritiladi. Tadqiqot natijalari elektron hukumatning samaradorligini oshirish va fuqarolarning axborotga bo'lgan huquqlarini kengaytirishga xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: elektron hukumat, ochiq ma'lumotlar, ma'lumotlarni boshqarish, huquqiy mexanizmlar, shaffoflik, davlat boshqaruvi, xalqaro standartlar.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli taraqqiyot davrida davlat boshqaruvi tizimi tobora yangi ko'rinish kasb etib, elektron hukumat institutining shakllanishi zamonaviy boshqaruvning ajralmas bo'lagi sifatida e'tirof etilmoqda. "Axborot asri" deb ta'riflanayotgan ushbu davr insoniyat hayotining deyarli barcha jabhalarini o'zgartirib, ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy jarayonlarda raqamli texnologiyalarning keng qo'llanishini taqozo qilmoqda. Ayniqsa, davlat organlari faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining joriy etilishi boshqaruvni modernizatsiya qilish, ochiqlik va shaffoflikni ta'minlashda muhim omilga aylandi.

Elektron hukumat tizimining shakllanishi bilan bir qatorda ochiq ma'lumotlar instituti ham alohida ahamiyat kasb etmoqda. Zamonaviy boshqaruvda ochiq ma'lumotlar nafaqat fuqarolarning axborotga bo'lgan konstitutsiyaviy huquqlarini amalga oshirishga xizmat qiladi, balki davlat idoralari faoliyatida mas'uliyat, hisobdorlik va ishonch muhitini kuchaytiruvchi asosiy mexanizm sifatida qaraladi. Ma'lumotlarning erkin, standartlashtirilgan va aniq tartibda taqdim etilishi davlat organlari faoliyatining shaffofligini ta'minlash bilan birga, innovatsion yechimlar

yaratish, ijtimoiy nazoratni kengaytirish va iqtisodiy rivojlanish uchun ham muhim omil bo'lib bormoqda. Bugun ochiq ma'lumotlardan foydalanish jahon miqyosida umumiy tendensiyaga aylanib ulgurgan.

Elektron hukumat tushunchasi ilk bor XX asr oxirlarida AQShda paydo bo'lgan bo'lib, Bill Klinton ma'muriyati davrida axborot texnologiyalarini davlat boshqaruviga tatbiq etish masalalari davlat darajasida muhim vazifa sifatida ilgari surilgan. Keyinchalik mazkur konsepsiya Yevropa davlatlari, Osiyo va boshqa mintaqalarda ham rivojlanib, davlat xizmatlarini avtomatlashtirish va fuqarolarga yanada qulay, tezkor xizmat ko'rsatishning zamonaviy modeli sifatida keng tarqaldi.

O'zbekiston Respublikasida ham so'nggi yillarda elektron hukumat infratuzilmasini shakllantirish va takomillashtirish bo'yicha izchil islohotlar amalga oshirilmoqda. 2013-yil 18-yanvardagi hukumat majlisida birinchi prezident Islom Karimov tomonidan elektron hukumat tizimini joriy etish bo'yicha konsepsiya va kompleks dastur ishlab chiqish zarurligi ta'kidlangach, ushbu yo'nalishda keng ko'lamli ishlar boshlandi. Shu asosda 2013-yilda Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali (my.gov.uz), 2015-yilda esa Ochiq ma'lumotlar portali (data.egov.uz) ishga tushirildi. Mazkur platformalar davlat xizmatlarining soddalashtirilishi, ular bo'yicha aniq va keng qamrovli ma'lumotlarning ommaga taqdim etilishi, hamda fuqarolar va biznes subyektlarining davlat bilan o'zaro aloqalarini yengillashtirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Shunga qaramay, ochiq ma'lumotlar ekotizimini to'liq shakllantirish jarayonida muayyan muammolar hamon mavjud: ma'lumotlarning sifati va yangilanishi, standartlarga moslash, idoralararo axborot almashinuvining samaradorligi, institutsional mexanizmlarning izchil ishlashi kabi masalalar chuqur tahlilni talab etadi.. Xalqaro ilg'or tajribalar ushbu yo'nalishda aniq boshqaruv modellarini yaratish, huquqiy asoslarni mustahkamlash va ochiq ma'lumotlar tizimini barqaror rivojlantirish zarurligini ko'rsatmoqda. Dunyoning bir qator yetakchi davlatlarida shakllangan amaliyot – masalan, Estoniya, Singapur, AQSh va Buyuk Britaniyaning raqamli boshqaruv tajribalari – ochiq ma'lumotlar davlat sektori faoliyatini soddalashtirishi, fuqarolar bilan muloqotni kuchaytirishi va iqtisodiy rivojlanishga turtki berishi mumkinligini tasdiqlaydi. Ushbu davlatlar tomonidan qo'llanilayotgan yagona standartlar, markazlashtirilgan ma'lumotlar platformalari, ochiq APIlar, ma'lumotlar sifati ustidan qat'iy nazorat kabi yondashuvlar ochiq ma'lumotlarning muvaffaqiyatli ishlashi uchun zarur bo'lgan institutsional asoslarni belgilab bermoqda. Shunday qilib, global tajriba davlat boshqaruvida ochiqlik va raqamli innovatsiyalarni joriy etish O'zbekiston uchun ham dolzarb bo'lib, ushbu yo'nalishda kompleks yondashuvni shakllantirish elektron hukumat tizimining samaradorligini oshirishda muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

ASOSIY QISM

Xususan, “Elektron hukumat to’g’risida” gi O’zbekiston Respublikasining qonunida elektron hukumatning tushunchasi, huquqiy maqomi, asosiy prinsiplari hamda vazifalari, davlat organlari bilan o’zaro mutanosibligi va davlat tomonidan tarytibga solinishi haqida batafsil aytib o’tilgan. Shuningdek, yuqoridagi qonunning 3-moddasida elektron hukumatga davlat organlarining jismoniy va yuridik shaxslarga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo’llash yo’li bilan davlat xizmatlari ko’rsatishga doir faoliyatini, shuningdek idoralararo elektron hamkorlik qilishni ta’minlashga qaratilgan tashkiliy-huquqiy chora-tadbirlar va texnik vositalar tizimidir¹ deya ta’rif berilgan. 4-moddasida esa, elektron hukumatning davlat organlari faoliyatining samaradorligini, ariza beruvchilar uchun mamlakatning butun hududida davlat organlari bilan o’zaro munosabatlarni elektron hukumat doirasida amalga oshirish bo’yicha imkoniyatlar yaratish ehtimoligini va shaffofligini ta’minlash, ularning mas’uliyatini va ijro intizomini kuchaytirish, aholi va tadbirkorlik subyektlari bilan axborot almashishni ta’minlashning qo’shimcha mexanizmlarini yaratish, aholi va tadbirkorlik subyektlari bilan o’zaro munosabatlarni amalga oshirishda elektron hujjat aylanishi, davlat organlarining o’zaro hamkorligi va ularning ma’lumotlar bazalari o’rtasida axborot almashinuvi mexanizmlarini shakllantirish hisobiga davlat boshqaruvi tizimida “bir darcha” prinsipini joriy etish, tadbirkorlik subyektlarini elektron hujjat aylanishidan foydalanishga, shu jumladan statistika hisobotini taqdim etish, bojxona rasmiylashtiruv, litsenziyalar, ruxsatnomalar, sertifikatlar berish jarayonlarida, shuningdek davlat organlaridan axborot olish jarayonlarida elektron hujjat aylanishidan foydalanishga o’tkazish, tadbirkorlik subyektlarining elektron tijorat, Internet jahon axborot tarmog’i orqali mahsulotni sotish va xaridlarni amalga oshirish tizimlaridan foydalanishini, shuningdek kommunal xizmatlarni hisobga olishning, nazorat qilishning va ular uchun haq to’lashning avtomatlashtirilgan tizimlarini joriy etishni kengaytirish, naqd bo’lmagan elektron to’lovlar, davlat xaridlarini amalga oshirish, masofadan foydalanish tizimlarini va bank-moliya sohasidagi faoliyatning boshqa elektron shakllarini rivojlantirish² kabi asosiy vazifalari sanab o’tilgan. 25-moddasida esa elektron hukumat infratuzilmasi tarkibi sanab o’tilgan. Unga ko’ra, markaziy ma’lumotlar bazalaridan, idoralararo elektron hamkorlik qilish tizimidan, davlat organlarining axborot tizimlari va axborot resurslari hamda ularning majmualaridan, davlat organlarining rasmiy veb-saytlari va Yagona interaktiv davlat xizmatlari portalidan, ma’lumotlarga ishlov berish markazi va idoralararo ma’lumotlar uzatish tarmog’idan iboratdir. Elektron hukumatda ochiq ma’lumotlar va ularni boshqarishni yanada yaxshiroq nazorat qilish uchun O’zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “O’zbekiston Respublikasida ochiq ma’lumotlar sohasini yanada rivojlantirish chora tadbirlari to’g’risida” gi qarori 2020-

¹<https://lex.uz/mact/-2833860> “Elektron hukumat to’g’risida” gi O’zbekiston Respublikasining Qonuni

²<https://lex.uz/mact/-2833860> “Elektron hukumat to’g’risida” gi O’zbekiston Respublikasining Qonuni

yil 23-dekabrda e'lon qilindi. Ushbu qarorga ko'ra, O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi O'zbekiston Respublikasining Ochiq ma'lumotlar portaliga (keyingi o'rinlarda — Portal) egalik qiluvchi, uni texnik qo'llab-quvvatlash va ta'minlash hamda uzluksiz ishlab turishi uchun javobgar hisoblanadi³ deb belgilandi, shu bilan birga Portalni yuritish va uni yanada takomillashtirishda asosiy vazifalar belgilandi. Ular quyidagilar:

a) O'zbekiston Respublikasi Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi:

Portal faoliyatini qo'llab-quvvatlash, uning sifatli va uzluksiz ishlab turishini ta'minlash, axborot xavfsizligi sohasidagi talablarga muvofiq ochiq ma'lumotlarning Portalda saqlanishi va himoyalinishini ta'minlash, portalni muntazam takomillashtirish va modernizatsiya qilish, portalning elektron hukumat axborot tizimlari va ma'lumotlar bazalari, shuningdek, Korporativ axborot yagona portali bilan integratsiyasini bosqichma-bosqich amalga oshirish, portalning funksional imkoniyatlarini kengaytirish bo'yicha belgilangan tartibda choralar ko'rish, tizimdan foydalanish jarayonida davlat organlari va tashkilotlariga texnik yordam ko'rsatish;

b) O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi:

xalqaro tajriba hamda foydalanuvchilarning fikr va mulohazalarini inobatga olgan holda Portalda e'lon qilinadigan davlat organlari va tashkilotlarining ochiq ma'lumotlar to'plamlari ro'yxati (keyingi o'rinlarda — Ro'yxat) muntazam yangilanib turilishi, 2021 — 2025-yillarda O'zbekiston Respublikasida ochiq ma'lumotlar sohasini rivojlantirish konsepsiyasini navbatdagi yilda amalga oshirish bo'yicha "yo'l xaritasi" loyihasini ishlab chiqib, har yilning 1-dekabriga qadar Muvofiqlashtirish komissiyasi tomonidan tasdiqlanishi uchun Vazirlar Mahkamasiga kiritish, ro'yxat asosida davlat organlari va tashkilotlari tomonidan ma'lumotlarning to'liq joylashtirilishi va ularning o'z vaqtida Portalda aks ettirilishi bo'yicha faoliyatni muvofiqlashtirish, joylashtirilayotgan ochiq ma'lumotlar to'plamlarining dolzarbligini baholash, davlat organlari va tashkilotlarining Portaldan samarali foydalanishlarini ta'minlash, shuningdek, undan samarali foydalanish bo'yicha metodologik yordam ko'rsatish, mamlakatda ochiq ma'lumotlar sohasini yanada rivojlantirish bo'yicha qonunchilikni takomillashtirish yuzasidan takliflar tayyorlash;

v) davlat organlari va tashkilotlari:

ochiq ma'lumotlar to'plamlarini tasdiqlangan Ro'yxatda belgilangan muddatlarga qat'iy rioya qilgan holda Portalda va rasmiy veb-saytlarda joylashtirib borish hamda ularning aynan bir xil va o'zaro bog'liqligini ta'minlash, Portalda joylashtirilgan ochiq ma'lumotlar to'plamlarining dolzarbligini ta'minlash, ro'yxatni yangilashda ustuvor xalqaro ma'lumotlar bazalari ko'rsatkichlari va sohadagi nufuzli

³ <https://lex.uz/docs/-5182703> "O'zbekiston Respublikasida ochiq ma'lumotlar sohasini yanada rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida" gi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Qarori

xorijiy tashkilotlar tavsiyalarini inobatga olgan holda takliflar kiritish, ma'lumotlarni tayyorlash va Portalda joylashtirish, uni muntazam yangilab turishga mas'ul yuqori malakali kadrlarni biriktirish va doimiy ravishda ularning malakasini oshirib borishni ta'minlash, aksiyadorlik jamiyatlari bilan birgalikda Korporativ axborot yagona portaliga ma'lumotlar o'z muddatida va sifatli kiritib borilishini ta'minlash uchun mas'ul etib belgilansin deb qat'i vazifalar sanab o'tildi. **Ushbu vazifalar** mamlakatda ochiq ma'lumotlar ekotizimini kompleks rivojlantirishga, davlat organlari faoliyatining shaffofligi va hisobdorligini oshirishga, ma'lumotlarni boshqarishning zamonaviy tizimlarini yaratishga hamda foydalanishga qulay, xavfsiz va integratsiyalashgan raqamli infratuzilmani shakllantirishga xizmat qiladi.

Mazkur chora-tadbirlar nafaqat portalning texnik barqarorligi va funksional imkoniyatlarini kengaytiradi, balki ochiq ma'lumotlar sifati, ularning to'liqligi va doimiy yangilanib borishini ta'minlash orqali jamoatchilik, tadbirkorlar, ilmiy muassasalar va xalqaro tashkilotlar uchun ishonchli axborot manbaini yaratadi. Shu bilan birga, ochiq ma'lumotlar bilan ishlashda davlat organlari o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni mustahkamlaydi, yagona standartlar bo'yicha ma'lumot almashish madaniyatini shakllantiradi.

Bundan tashqari, portalning elektron hukumat tizimlari bilan integratsiyalashuvi statistik ma'lumotlar oqimini avtomatlashtiradi, byurokratik jarayonlarni qisqartiradi va davlat xizmatlarini ko'rsatish sifati hamda tezkorligini oshiradi. Davlat statistika organlari tomonidan ro'yxatning muntazam takomillashtirib borilishi esa ochiq ma'lumotlarning xalqaro standartlarga mosligini ta'minlab, mamlakatning global statistika reytinglaridagi o'rnini yaxshilashga xizmat qiladi.

Shu tariqa, belgilangan vazifalar jamoatchilikning davlat axborotiga bo'lgan ishonchini mustahkamlash, ochiq ma'lumotlar bozorini kengaytirish, innovatsion dastur va xizmatlar yaratilishini qo'llab-quvvatlash hamda raqamli iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga zamin yaratadi.

XALQARO TAJRIBA

Ochiq ma'lumotlar siyosati bugungi kunda dunyoning ko'plab rivojlangan davlatlarida davlat boshqaruvining ajralmas qismiga aylangan. Yevropa, Amerika va Osiyo mintaqalaridagi qator mamlakatlar ochiq ma'lumotlar infratuzilmasini shakllantirish, ma'lumotlarni boshqarishning yagona standartlarini joriy etish va davlat axborot resurslaridan qayta foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish borasida sezilarli natijalarga erishgan. Ayniqsa, Buyuk Britaniya, AQSH, Kanada, Estoniya, Janubiy Koreya va Singapur kabi davlatlar ushbu yo'nalishda eng ilg'or amaliyotlarga ega bo'lib, ular tomonidan yaratilgan platformalar, huquqiy mexanizmlar hamda institutsional boshqaruv tizimlari boshqa davlatlar uchun ham samarali tajriba sifatida xizmat qilmoqda. Xususan, **Buyuk Britaniya** ochiq ma'lumotlarni joriy etish bo'yicha eng ilg'or davlatlardan biri hisoblanadi. 2009-yilda ishga tushirilgan **data.gov.uk**

portali mamlakatdagi barcha davlat idoralarining ochiq ma'lumotlarini jamlaydigan yagona platforma bo'lib, bugungi kunda u 50 mingdan ortiq ma'lumotlar to'plamini o'z ichiga oladi. Portalni yuritish Cabinet Office tomonidan amalga oshiriladi⁴. Shuningdek, Buyuk Britaniyada ochiq ma'lumotlarning huquqiy asosini Public Sector Information Regulations (2015) hamda hukumatning Open Data White Paper (2012) siyosiy hujjati tashkil etadi. Ushbu hujjatlar davlat organlarini ma'lumotlarni mashinada o'qiladigan formatda, bepul va qayta ishlash uchun ochiq holatda e'lon qilishga majbur qiladi. Natijada mamlakatda transport, ekologiya, sog'liqni saqlash va moliyaviy statistikaga doir yuzlab ma'lumotlar real vaqt rejimida jamoatchilik uchun taqdim etilmoqda⁵. Shu bilan birga, Buyuk Britaniya hukumatining baholashlariga ko'ra, ochiq ma'lumotlardan foydalanish yiliga milliardlab funt sterling miqdorida iqtisodiy samaradorlik yaratadi, shuningdek, startaplar va texnologik kompaniyalar uchun muhim manba vazifasini o'taydi⁶. Buyuk Britaniyaning ushbu tashabbuslari ochiq ma'lumotlar infratuzilmasini mustahkamlash, davlat boshqaruvida shaffoflik va hisobdorlikni oshirish, innovatsion texnologiyalar va startaplar rivojiga zamin yaratish, iqtisodiy faollikni kuchaytirish hamda jamoatchilik uchun ishonchli va tezkor axborot muhitini shakllantirishga xizmat qiladi. Yana bir davlat, **Amerika Qo'shma Shtatlari** tajribasi. AQSH ochiq ma'lumotlarni joriy etishda "open by default" tamoyilini qo'llagan ilk davlatlardan biridir. 2009-yilgi Open Government Directive hamda 2013-yilda qabul qilingan Open Data Policy — M-13-13 federal organlarni barcha ommaviy axborotni standartlashtirilgan, mashinada o'qiladigan formatda ochiq taqdim etishga majbur qiladi⁷. Shuningdek, Mamlakatning asosiy ochiq ma'lumotlar portalini — **data.gov**, 2009-yilda ishga tushirilgan bo'lib, hozirda 300 mingdan ortiq ma'lumotlar to'plamiga ega. Portalni boshqarish General Services Administration (GSA) va Office of Management and Budget (OMB) tomonidan amalga oshiriladi⁸. 2018-yilda qabul qilingan Foundations for Evidence-Based Policymaking Act esa ochiq ma'lumotlar siyosatini yanada mustahkamlab, federal idoralarni o'z ma'lumot kataloglarini yaratish, metama'lumotlarni yagona standartlarda yuritish va ma'lumotlarni muntazam e'lon qilib borishga majbur qildi⁹. AQSH tajribasi ochiq ma'lumotlarning iqtisodiy va ilmiy salohiyati ulkan ekanini ko'rsatadi: masalan, Milliy meteorologiya xizmatining ochiq ma'lumotlari asosida yuzlab kompaniyalar tijorat xizmatlari va mobil ilovalar ishlab chiqmoqda va bu esa ochiq ma'lumotlarning innovatsion mahsulotlar yaratish, xususiy sektorni rivojlantirish, yangi ish o'rinlarini shakllantirish va iqtisodiy raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qiladi.

⁴ UK Cabinet Office. *Public Sector Information Regulations 2015*. London, 2015.

⁵ UK Government. *Open Data White Paper: Unleashing the Potential*. 2012.

⁶ data.gov.uk — United Kingdom Open Data Portal.

⁷ U.S. Office of Management and Budget. *Open Data Policy — M-13-13*. Washington DC, 2013.

⁸ U.S. Congress. *Foundations for Evidence-Based Policymaking Act of 2018*.

⁹ data.gov — United States Government Open Data Portal.

TAKLIFLARIM

1. Buyuk Britaniyada Cabinet Office tomonidan ishlab chiqilgan *Data Quality Framework* va AQSHdagi *Federal Data Strategy* doirasida har bir idoraning ma'lumot sifati ustidan javobgarligi aniq belgilangan. Har bir to'plam yangilanish davriyligi, to'liqligi, meta-ma'lumotlari, mashinada o'qiluvchanligi va API sifatining doimiy monitoringiga ega. Shulardan kelib chiqib, O'zbekistonda ham Ochiq ma'lumotlar uchun **milliy sifat indeksi**, davlat organlari bo'yicha **reyting**, ma'lumotlarni e'lon qilishdan oldin va keyin avtomatik sifat tekshiruv moduli (metadata, format, yangilanish, API mavjudligi bo'yicha) joriy etilishi zatlur deb hisoblayman. Bu esa, Bu davlat organlarining mas'uliyatini oshiradi, ma'lumotlarning nufuzli xalqaro reytinglar (ODIN, OECD OGD Index) talablariga mosligini ta'minlaydi, investorlar, tadqiqotchilar va biznes uchun ma'lumotlarning ishonchliligi oshadi.

2. Ochiq ma'lumotlar infratuzilmasining samaradorligini oshirish uchun O'zbekistonda soha bo'yicha real vaqt API markazi tashkil etilishi lozim. Bu markaz transport, sog'liqni saqlash, yer kadastr, ekologiya va energiya iste'moli kabi ustuvor yo'nalishlarda ma'lumotlarni mashinada o'qiladigan formatda va doimiy yangilanishini ta'minlaydigan xizmatlarni taklif qiladi. Shuningdek, IT-startaplar, analitik servislar va mobil ilovalar yaratish uchun grantlar, inkubatsiya dasturlari hamda Open Data Hackathon va yillik Open Data Challenge kabi tanlovlar yo'lga qo'yilishi tavsiya etiladi. Bu chora-tadbirlar ochiq ma'lumotlarni iqtisodiyotning faol segmentiga aylantiradi, yangi biznes va xizmatlar paydo bo'lishini rag'batlantiradi, raqamli xizmatlar sifatini oshiradi hamda innovatsion ekotizimni rivojlantiradi.

XULOSA

Bugungi kunda elektron hukumat va ochiq ma'lumotlar institutining rivojlanishi davlat boshqaruvining samaradorligini oshirish, shaffoflik va hisobdorlikni ta'minlashda muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. O'zbekiston Respublikasida yaratilgan Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali va Ochiq ma'lumotlar portali davlat organlari faoliyatida axborot almashinuvi, xizmat ko'rsatish tezligi va sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ochiq ma'lumotlar sifati, yangilanishi va standartlarga mosligi sohasida xalqaro tajriba – Buyuk Britaniya va AQSH misollari – samarali boshqaruv mexanizmlarini joriy etish zarurligini ko'rsatadi. Mazkur tajribadan kelib chiqib, O'zbekistonda milliy sifat indeksi, avtomatik sifat tekshiruv modullari va davlat organlari reytingi joriy etilishi ma'lumotlarning ishonchliligi va xalqaro reytinglarga mosligini ta'minlaydi. Shu bilan birga, real vaqt API markazlari, startap va innovatsion dasturlarni rag'batlantirish mexanizmlari ochiq ma'lumotlarni iqtisodiyotning faol segmentiga aylantirib, yangi biznes va raqamli xizmatlarning rivojlanishiga zamin yaratadi. Natijada, elektron hukumat infratuzilmasining mukammal ishlashi va ochiq ma'lumotlar ekotizimi mamlakatning raqamli

iqtisodiyotini barqaror rivojlantirish, fuqarolar va tadbirkorlar uchun qulay, tezkor va shaffof xizmatlarni ta'minlash imkonini beradi.

REFERENCES:

1. <https://lex.uz/ru/docs/-4900375>
2. <https://lex.uz/mact/-2833860> “Elektron hukumat to'g'risida” gi O'zbekiston Respublikasining Qonuni
3. <https://lex.uz/docs/-5182703> “O'zbekiston Respublikasida ochiq ma'lumotlar sohasini yanada rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida” gi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Qarori
4. UK Cabinet Office. *Public Sector Information Regulations 2015*. London, 2015.
5. UK Government. *Open Data White Paper: Unleashing the Potential*. 2012.
6. data.gov.uk — United Kingdom Open Data Portal.
7. U.S. Office of Management and Budget. *Open Data Policy* — M-13-13. Washington DC, 2013.
8. U.S. Congress. *Foundations for Evidence-Based Policymaking Act of 2018*.
9. data.gov — United States Government Open Data Portal.